

проблематики. Наприклад, про закономірності розвитку громадських організацій (Щиглик А. И. Закономерности становления и развития общественных организаций в СССР. Политико-правовое исследование / А. И. Щиглик. — М. : Изд-во «Наука», 1977. — 254 с.), про типи та способи взаємодії громадських організацій та державних органів (Общественные организации в политической системе. Аспекты взаимодействия с партией, государственными органами, трудовыми коллективами / отв. ред. Ц. А. Ямпольская. — М. : Издательство «Наука», 1984. — 272 с.), про права та обов'язки громадських організацій у різних сферах суспільного життя, у т.ч. у сфері соціального розвитку, та про гарантії функціонування громадських організацій (Конституционный статус общественных организаций в СССР / отв. ред. А. И. Щиглик. — М. : Наука, 1985. — 200 с.) тощо.

Отже, значна частина робіт радянських дослідників присвячена питанням взаємодії громадських організацій та державних органів. Ці роботи доцільно поділити на 2 групи. Публікації, що належать до першої групи, є надто ідеологізованими, та не представляють значного інтересу при розв'язанні сучасних проблем громадських організацій в Україні. Публікації, що належать до другої групи, присвячені проблемам передачі окремих повноважень органів публічної влади громадським організаціям, підвищенню ефективності їхньої взаємодії за іншими напрямками. Саме вони становлять значний інтерес для подальшого розвитку українського громадянського суспільства (роботи М. Т. Баймаханова, Д. В. Шутька, В. М. Горшеньова, ін.).

КУЛІ-ІВАНЧЕНКО К. К.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права

СОЦІАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЕКТНИХ РОБІТ

В Верховній Раді України зареєстровані два законопроекти про соціальне замовлення. Перший — це проект Закону України «Про соціальне замовлення» № 7332 від 24 травня 2001 року (далі — Законопроект № 7332), розроблений групою одеситів Костусєвим О. О., Крупніком А. С., Камінником І. С., Брудним В. І.) і внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України третього скликання О. О. Костусєвим. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України надало позитивний висновок,

пропонуючи прийняти Законопроект № 7332 за основу з наступним доопрацюванням згідно висловлених у Висновку зауважень (На проект Закону України «Про соціальне замовлення» № 7332 від 24 травня 2001 року, внесеного народним депутатом України О. Костусевим : Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України № 16/3—681 від 21 червня 2001 року // «Социальный заказ в Украине : практика» : Материалы III Межд. научн.-практич. конф. по новым социальным технологиям. — Ассоциация поддержки гражданских инициатив «Ковчег». Одесса. 2001. с. 44—45).

Також в Верховній Раді України було зареєстровано ще один проект Закону України «Про соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг» № 5236 від 16 жовтня 2009 (далі — Законопроект № 5236), який був поданий на розгляд Верховної Ради України народним депутатом України шостого скликання О. Донієм (Про соціальне замовлення у сфері надання соціальних послуг : Проект Закону України № 5236 від 16 жовтня 2009 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http : // search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF41G00A.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF41G00A.html)).

Не зважаючи на те, що жоден з згаданих законопроектів так і не було прийнято, представляється, що вони все одно мають велике значення для подальших законо-проектних робіт щодо впровадження соціального замовлення в Україні на державному рівні.

Так, порівняння текстів Законопроектів № 7332 та № 5236 дало можливість зробити такі висновки. В обох законопроектах термін «соціальне замовлення» означає комплекс заходів організаційно-правового характеру, але в Законопроекті № 7332 в його основі лежить розробка і реалізація загальнодержавних та місцевих цільових соціальних програм і соціальних проектів за рахунок бюджетних та інших коштів, а в Законопроекті № 5236 він спрямований на закупівлю за бюджетні кошти соціальних послуг.

В даному випадку більш вдалим і повним здається перше визначення, оскільки соціальне замовлення зазвичай реалізується на основі цільової соціальної програми (соціального проекту) і це є його особливістю.

В тексті Законопроекту № 7332 не має статей щодо предмету, об'єктів та суб'єктів соціального замовлення (але є в статтях чотири та п'ять Законопроекту № 5236). Ці статті є дуже важливими для характеристики змісту правовідносин щодо формування та використання соціального замовлення у сфері надання соціальних послуг.

Законопроект № 5236 містить статтю сьому «Класифікація соціального замовлення», де виділяються такі види соціального замовлення, як соціальне замовлення на загальнодержавному; регіональному та місцевому рівнях (рівень адміністративно-територіальних одиниць).

На відміну від цього, в Законопроекті № 7332 є стаття четверта «Рівні формування та розміщення соціального замовлення», в якій виділяються поряд з соціальним замовленням на загальнодержавному рівні та рівні адміністративно-територіальних одиниць, ще й соціальне замовлення рівня самоорганізації населення. В цій частині Законопроект № 7332 є більш вдалим, тому що дійсно соціальне замовлення може реалізовуватися і на рівні самоорганізації населення. Так, відповідно до Положень про соціальне замовлення в місті Одесі (яке розробили і прийняли раніше самого Законопроекту № 7332) та в місті Миколаєві виконавцями соціального замовлення можуть бути органи самоорганізації населення.

Далі, в Законопроекті № 5236 усі процедурні положення щодо підготовки; порядку розробки та затвердження програм соціального замовлення; формування та організація роботи конкурсних комісій; організації конкурсу соціальних проектів; формування соціального контракту на виконання соціального замовлення; організації виконання соціального замовлення; оцінка результатів виконання соціального замовлення більш детально регламентуються в Законопроекті № 7332 (в ст. ст. 5, 8–12, 14, 17, 18). Вбачається, що завдяки такій деталізації процедура застосування механізму соціального замовлення буде більш зрозумілою для сприйняття та реалізації його виконавцями соціального замовлення. А при застосуванні статей Законопроекту № 5236 можуть виникнути певні незрозумілості і складнощі на різних етапах життєвого циклу соціального замовлення.

Досить вдалою є наявність в Законопроекті № 7332 статті щодо пільгового оподаткування реалізації соціального замовлення, оскільки треба стимулювати та заохочувати участь юридичних та фізичних осіб в вирішенні соціальних проблем за допомогою соціального замовлення шляхом надання їм різного роду пільг.

Також, в Законопроекті № 7332 детально регламентовані права та обов'язки замовника та виконавця соціального замовлення (ст. ст. 15, 16). Поряд з цим Законопроект № 5236 не містить у своєму тексті таких статей.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, вбачається, що Законопроект № 7332 (О. Костусева) є більш вдалим, ніж Законопроект № 5236 (О. Донія), оскільки перший детально регламентує процедуру розробки та реалізації соціального замовлення з урахуванням особливостей застосування соціального замовлення на різних рівнях та етапах життєвого циклу механізму соціального замовлення. На відміну від цього, автори Законопроекту № 5236 розробили більш спрощену процедуру соціального замовлення, посиляючись в кожному процедурному положенні тексту Законопроекту на обов'язковість розробки і затвердження Кабінетом Міністрів України Типового положення про формування соціального замовлення.